

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

11. Repugnandum malis cogitationibus, nec permittenda mora.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

appetit, vacuus litigator elaborat: quavis enim nihil de re concupita receperit, habet tamen in corde jam fructum concupiscentiæ, laborem rixæ. Gravi itaque populo premitur, qui instigantis avaritiæ tumultu vastatur.

Alius se tyrannidi superbiam subicit, & cor miserum, dum contra homines erigit, vitio substernit. Honorum sublimis infulas appetit, exaltari successibus exquirat, totumque, quod esse desiderat, sibi apud semetipsum in cogitationibus depingit. Jam quasi tribunali præsidet: jam sibi parere obsequia subjectorum videt: jam cæteris eminet: jam aliis mala irrogat, quæ, itrogaverit, recompenfat. Jam apud semetipsum stipatus cuneis ad publicum procedit: jam quibus obsequiis fulciatur, conspicit, qui tamen hæc cogitans solus repetit: jam alia conculcat, alia subleuat: jam de conculcatis satisfacit odiiis, jam de subleuatis recipit favores. Qui igitur tot phantasmata cordi imprimat, quid aliud iste, quam somnium vigilans videt? Qui ergo tot rerum causas, quas fingit, tolerat, nimirum intrinsecus natas ex desideriis turbas portat.

Alius jam illicita refugit, sed tamen bonis mundi carere pertimescit: concessa tenere appetit: videri inter homines minor erubescit: & curat summopere ne inops sit in domo, ne despectus in publico. Exquirat quid sibi sufficiat, quid necessitas subjectorum petat, atque ut sufficienter jura patronatus subditis expleat, patronos quærit, quibus ipse famuletur: sed dum his familiariter jungitur, eorum proculdubio causis implicatur, quibus sæpè consentit illicitis, & mala, quæ propter semetipsum non appetit, committit propter alia, quæ non derelinquit. Nam sæpè dum honorem suum in hoc mundo imminui trepidat, ea apud majores personas approbat, quæ per proprium judicium damnat. Is dum sollicitè cogitat, quid patronis debeat, quid subjectis, quid sibi augeat, quid affectibus profit, quæ sit tanta frequentia turbarum premittitur, quanta curarum importunitate laboratur.

A. Aug. O quæ turba phantasmatum! ô August. qui populi suggestionum!

Sed quid agendum ei, qui hujusmodi populos, turbasque patitur? D. Greg. ad illud Luc. 8. de cæco clamante, & magis clamante: *Jesus præceptor, miserere mei*, et si turba præpediret. Sic, sic, ait, agendum illi, cui turba cogitationum est impedimento. Pergat clamare: *Jesus præceptor, &c.* non cesser, sed clamet, &c.

B. Item in Sap. *Vicit autem turbas (cogitationum) non virtute corporis, sed verbo (Jesu) illum, qui se vexabat (Diabolum) subiecit.* Sap. 18. 12.

Digressio de Cogitationibus.

C. *Repugnandum malis cogitationibus, nec permittenda mora.*

PUNCTVM XI.

D. Iustus Hieronymus. Nequissimi hostis est illa vel prima calliditas, & ars doli plena, fatigare cogitationibus rudes animas: & novellis in proposito mentibus soler tam sordidas nonnunquam, & impias cogitationes inferere menti: ut qui tentatur (dum suum illud putat esse, quod cogitat) deteriorem se per spiritum immundum proposito suo arbitretur effectum, multoque puriorem animum habuisse se credat, cum adhuc res sæculi amaret, propter quod maxime sanctarum Scripturarum studium diligendum est, illuminanda divinis eloquiis anima, & coruscante Dei verbo Diaboli repellendæ sunt tenebræ. Est autem tutissimum, atque perfectum, ut assuecat animus sollicita semper, pervigilique custodia discernere cogitationes suas, & ad primum animi motum vel probare, vel reprobare, quod cogitat: ut vel bonas cogitationes alat, vel statim extinguat malas. Hinc namque est fons boni, & origo peccati, omnisq;

D. Hier. ep. ad Demetriadem.

E.

omnisque ingentis delicti in cogitatione principium est, quæ unumquodque opus, velut in quadam cordis tabula, depingit, antequam facit. Ibi ergo maximè oportet observare peccatum, ubi nasci solet, statimque ad primam tentationis repugnare faciem, & malum, antequam crescat, extinguere.

Idem epist. ad
Enst. virg.

Psal. 138.

Idem est conceptus ad Eustochium: Nolo, inquit, sinas cogitationem crescere, dum parvus est hostis, interfice, ne zizania crescant, elidantur in semine. *Beatus, qui tenebit, & allidet parvulos suos ad petram;* quia enim impossibile est in sensum hominis non irruere innatū medullarum calorem, ille laudatur, ille prædicatur beatus, qui, ut cœperit cogitare sordida, statim interficit cogitatus, & allidit ad petram: *Petra autem erat Christus.*

1. Cor. 10.

D. Bern. ser. de
tripl. gen. cogit.

Distinguit Bernardus tria cogitationum genera. Nonnulla inquit, cogitationes sunt penitus otiosæ, & ad rem non pertinentes, quas tam facile abjicere, quam recipere facile possit anima, dummodò sit secum habitans in corde suo, & assistens Dominatori universæ terræ. Sunt & alia cogitationes violentæ maximè, & fortius adherentes, quæ videlicet ad necessitates naturæ pertinent, & quasi ex eodem desumpserint, de quo & nos facti sumus, si paululum insiderint, avelli nequeunt sine læsione, & difficultate: sæpe enim sic afficit nos carnalis cogitatio de cibo, de potu, sive vestimento, ut vix eradicari queant de cordibus nostris: quod non aliunde est, nisi quia & ipsi limosa, atque viscosa quodammodò, limosam nihilominus & glutinosam invenit terram. Quid ergo agendum, cum limosa illa cogitatio mentem subierit? Planè exclamandum cum Sancto Jacob, atque dicendum: *Ruben, primogenitus meus, non crescas, ascendisti enim cubile patris tui.* Ruben enim & carnalis, atque sanguinea huiusmodi concupiscentia est, quæ tunc cubile nostrum ascendit, cum non solum memoriam tangit cogitatione, sed & ipsum voluntatis stratum ingreditur, & polluit pravâ delectatione. Bene autem primogenitus noster dicitur appetitus ille car-

Gen. 49.

nalis, quia ab ipso nimirum initio viæ nostræ in nobis pullulat. Oportet ergo reprimere, quem extinguere non possumus, appetitum, ut quam citò cubile nostrum ingreditur, crescere eum nullatenus patiamur, sed sub nobis sit, sicut dicit Scriptura: *Sub te erit appetitus tuus, & tu dominaberis illius.*

Jam verò tertium cogitationum genus immundum nimis, ac fœtidum est, quod nec admittere quidem ulla ratione debemus, sed à longè præsentire fœtorem, & tota virtute repellere, toto animo propulsare. lacrymis, atque suspiriis invocare Spiritum Sanctum, ut adjuvet infirmitatem nostram. Sic nimirum confusus abscedens, non tam facile deinceps simile aliquid viriliter resistentibus nobis malignus hostis afferre, vel offerre præsumet.

Sed adhuc optimè de cogitationibus ad fororem: Soror charissima, audi ea, quæ Dominus ait per Isaiam Prophetam: *Auferite malum cogitationum vestrarum ab oculis meis.* Sicut vipera à filiis suis in ventre adhuc positus occiditur: ita nos occidunt cogitationes nostræ intra nos nutritæ; quia consumunt animam nostram veneno viperino. Moneo te, ut cor tuum omni studio custodias, quoniam ibi est

initium boni operis, aut mali, unde scriptum est: *Omni custodia serva cor tuum, quoniam ex ipso vita procedit.* Audi quid Sponsus in laudibus Ecclesiæ dicat in Cant. Canticorum: *Come capitulum tuum, ut purpura Regis vincis canalibus.* Purpura per fasciculos in canalibus ligatur, super quos dum aqua projicitur, per canales ad vestem, quæ supra est, currit, ut vestis tingatur, & inde nomen accipit, ut tinctorum colore purpureo, purpura vocetur, quæ omnia sanctæ menti congruunt. Comæ quippe capitis sunt cogitationes mentis, quæ in canalibus ligantur, quod in Scripturis divinis, ne inutiliter fluant, stringuntur. Quando titillat mala cogitatio, non sinas eam manere in corde tuo, quacunque hora venerit, expelle eam. Quam citò apparuerit scorpio, contere caput ejus, contere caput serpentis, id est, mala

Idem ser. 29.
ad soror.

Isai. 1.

Prov. 4.

Cant. 7.

cogita-

cogitationis. Caput serpentis conteritur, quando ibi culpa emendatur, ubi nascitur.

Sic alibi: In initio cogitationis iniquæ resistit, & fugiet à te. Cogitatio prava delectationem parit, delectatio consensus, consensus actionem, actio consuetudinem, consuetudo necessitatē, necessitas mortem. Dæmonum est malas cogitationes suggerere, nostrum est illic illas expellere: nam in animo nostro eas jacere, nostræ deputatur culpæ; cogitatio enim immunda mentem non inquinat, cum pulsar, nisi cum hanc sibi per delectationem subjugat.

Quod ne cuiquam accidat, quam citius fieri potest, expellendæ sunt malæ cogitationes, cavendæque pro viribus, ne intrent in animum. In Deur. *Cave, ne subrepat tibi impia cogitatio.* Vel à subreptione pro posse cavendum est.

At quid obesse potest neglecta aliqua subreptio, vel prava cogitatio? *Fur ingressus est spoliatus, latrunculus foris neglectus, scilicet, & non expulsus, in causâ est totius damni, & ruinæ. Venerunt latrones, & fecerunt sibi viam per me.* Ubi Gregor. Latro insidians, cogitatio prava, cui mens per consensum blanditur, omnes animæ divitias, omnes virtutes diripit, viamque omnibus vitiis aperit.

Ante ruinam mala cogitatio. Non agreditur infernalis hostis nudata fronte, sed ex insidiis, & proditoriè. De Gajo Pompejo narrat Sextus Julius, cum infestus haberet Tucenses, nec eos superare posset, petiisse, ut agros aliquot ac languentes interim apud se refici paterentur, fortissimi deinde habitu languentium missis, nec ab illis expulsis, sed admissis, civitatem occupasse. Hoc eodem stratagemate utitur inimicus, qui cum infestus habeat Dei servos, nec apertis eos valeat congressibus superare, dum operum suggestiones parentes non admittunt, debiles, & quasi languentes cogitationes immittit, quas dum illi, ut parum noxias, intra se patiuntur, sensim arcem mentis amittunt. Claudendæ erant omnino fores vanæ illi cogitationi, quæ sub specie languoris admissa est.

En damnum vanæ cogitationis, curio-
Speranza Scripturæ selecta.

A læ cogitationis, inutilis cogitationis. Nichil facit ille inutilem cogitationem.

Quid mirum? Damnum, ac periculum non intelligit. Sed audiat Dominum per suum Prophetam comminantem: *Va, qui cogitatis inutile.* D. Hieron. notat in sacra Scriptura, *Va, interitum æternum signate.*

Sic D. Gregor. hujusmodi comminationem, Inferni comminationem esse ait. Qui fieri potest, ut inutile cogitanti fiat tam gravis comminatio? Ab inutili, scilicet, cogitatione paulatim deveat ad iniquam cogitationem.

In Isa. *Cogitationes earum, cogitationes inutilis.* Pagn. *Cogitationes eorum, cogitationes iniqua.* Sept. *Cogitationes eorum, cogitationes de homicidiis.* Incrementum animadvertit, ut creveruat! Ad Babylonem: *Descende in pulvere, & mox quasi per gradum: Sede in terra.*

C De radice colubri egreditur regulus, & semina eius absorbens volucrum. Hoc est, de mala cogitatione malus consensus, & quod inde sequitur malum opus, absorbens, ac interimens animas, quæ antea virtutum pennis in sublime feriebantur.

Secundum Septuaginta Interpret. in Eccl. Quia non fit contradictio ab his, qui faciunt malum cito, ideo repletum est cor filiorum hominum in impijs, ut faciant mala.

D In Prov. *Qui confidit in cogitationibus, ut apud se dicat, ulterius non transibunt, solum vanæ sunt, &c.) impiè agit* (in præsecuti.) Græc. *impiè agit* (in futuro.)

Idcirco non permittenda mora cogitationum. Etsi per subreptionem, vel involentiam ex conditione naturæ, etsi per immisionem per Angelos malos in mentem veniant malæ cogitationes, mora tamen nulla toleranda est. Disputans August. de immissa prima illa cogitatione per calliditatem serpentis in mentem *Beæ, inquit: Nostrorum non esse visis non tangi, sed liberum esse ingestam cogitationem, ac sensum respicere, aut visis affici, & cogitationi consensum præbere: debuit Eva non consentire, etsi non potuerit non sentire; illud veritum est, istud nequam.*

In cuius rei allegoriam permissum erat
G Judæis,

Cogitatio inutilis, & damnoſa.

Mich. 2. D. Hier. in 2. Com. Amos. D. Greg. hom. 9. in Ezech.

Isa. 59. Pagn. Sept.

Isa. 14.

Eccl. 8. Sept.

Prov. 12. Græc.

Cogitationes exemplo abjiciendæ.

D. Aug. 3. de lib. arb. 2. Gen. 3.

Num. 18. D. Hier. 7.

Idem in tract. de inner. domo.

Deut. 15.

Osa. 7.

Job. 19.

Prov. 16.

Sext. Jul.

Cogitationibus languentibus dæmon insidioso perdit, quos apertis congressibus attingere non potest.

Judeis, ut gentes eorum fines transirent, non tamen ut intra fines morarentur. Sic & connubia cum alienigenis fuerant illis interdicta. Connubium cum peccato inquit, qui in mente patitur morari cogitationem, unde plurimi malorum operum nascuntur filii.

Psal. 110.

In matutino (D. Hieron. id est, statim) interficiebam omnes peccatores terra, scilicet, cogitationes, quæ ad peccata nos provocant, de quibus Salvator: De corde exeunt cogitationes mala, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemia. Hæc sunt peccatores, hoc est, quæ nos faciunt peccatores, quæque de civitate nostra mentis statim disperdere debemus.

Matth. 15.

In matutino, tempestivè, statim eliminandæ, exterminandæque malæ cogitationes. Sic Camp. in Paraph. Ut exterminentur de civitate Domini, hoc est, ut extra terminos agantur, nec permittantur intra terminos commorari.

Camp.

Num. 8.

D. Greg. 5.

Mor. 23.

Huc facit, quod observat Greg. Dominum præcepit Levitis, ut raderent pilos, non ut evellerent. Quo daretur intelligi, superfluas cogitationes amputandas quidem esse, funditus tamen evelli non posse, quia semper caro superflua generat, quæ semper spiritus ferro sollicitudinis præcidat; unde statim ac nascitur mala cogitatio, est adhibenda novacula; nec permittendum, ut pili excreverint.

Jerem. 4.

D. Greg. 27.

Mor. 19.

Dolet Dominus per os Prophetæ, non quoddam in mentem veniant malæ cogitationes, sed quoddam morentur: Vique quomodo morabuntur in te cogitationes noxiæ? Ubi Greg. non reprehendit, cur veniant, sed cur morentur: etenim in bona corda cogitationes illicite veniunt, sed morari prohibentur. Stulti nempe eas abicere nesciunt. Unde in Eccl. dicitur: Præcordia fatui quasi rota carri, & quasi axis versatilis cogitatus illius. Rem quippe cogitat, ac recogitat, eandemque centies, ac millies in mente revolvit. Et quasi axis versatilis cogitatus illius.

Eccl. 33. 5.

Mich. 2.

Rup. ibid.

Quid mirum, quoddam in opus erumpant? Va, qui coit in inutile. Operamini malum in cubilibus vestris. Malum in cubilibus suis operantur, inquit Rup. qui ejusmodi sunt, ut non ab aliquo inducantur, sed

proprio de corde malum confingant. Dixitque Ieroboam in corde suo, &c. Cogitant ergo, & in cogitationibus morantur. Quid inde? In luce matutina faciunt illud, id est, cogitationes morosæ nocturnæ ipso mane in opus erumpunt.

Applicaverunt quasi clibannum cor suum.

Osee 7.

Quid mirum? Cæperunt futere à vino, hoc est, fomitem admiserunt luxuriæ. Sic Rup. & Haymo: malis cogitationibus nimirum succenderunt cor suum ad instar clibani. Totâ nocte dormivit (pistor Inferni quasi securus,) coquens eos, jam igne malæ cogitationis immisso, mane ipse succensus, quasi ignis flammæ. O quâ n verum! Voluit ille, ac revolvit in mente turpia, libidinis calore inflammatur, in matutino autem opus nefarium perficit. Applicaverunt, &c. Hebr. Applicaverunt ad malè cogitandum.

Rup. &

Haym. ibid.

Hebr.

Chrystost. ad illa verba Matth. 5. Audistis, quia dictum est antiquis: Non mechaberis. Qui studet, inquit, elegantes facies inspicere, ipse præcipue sibi fornacem istius passionis accendit, & captivam faciens animam, ad opus quoque celeriter adducit, propterea non dixit: Qui concupivit ad adulterandum; sed, Qui viderit ad concupiscendum.

D. Chryst. hom.

17. in Matth.

D. Greg. More ignis libido succenditur, & si negligenter extinguatur, ad hæc stipula velociter inflammatur. Dispergatur: ergo ignis: in frustra concidatur Agag, (quod est medians, phantasmata nimirum lasciviar,) & custodiatur mens,

D. Greg. in 3.

Reg. 15.

ut immundas cogitationes dispergant: ne unam alteri adhærere permittat: quia cum agere non possit, ut innoxia nunquam cogitet, agat quod potest, ut statim cogitationem ejiciat: sic quasi ignem maximum in carbones singulos, & velociter dividit, & celeriter extinguit, si omnes cogitationum flammæ sic separat, ut conjungi in mente, neque per negligentiam, neque per desiderium sinat.

Hebr.

Ut calliditate sua huc benè pervenit Phæro, dum mares Hebræorum vix natos suffocare curavit! Prævidebat nimirum, bellum sibi in eundem non cum infantibus divisum, sed cum tot futuris viris bellicosis. Suffocemus, quorquor nascun-

Exod. 1.

nascuntur mares, inquit Pharao, nec adolere sinamus. Sic, sic & nobis mysticè, sanctèque faciendum, quod impiè ille facere cogitavit: dum parvi sunt motus, &c.

1. Reg. 14.
D. Greg.

Hoc idem Gregor. ad illa verba: *Pepercit autem Saul optimis gregibus & armentis.* Cogitationes, libidinum greges, & armenta dicuntur, quia & innumera sunt, & de contemplatione immunditiæ in reprobo corde pascuntur. *Nec voluerunt disperdere ea.* q. d. possent disperdere, si voluissent: nam nihil facilius, quam libido vincitur, si omnis immunda cogitatio devitetur, tantòque facilius deperdi potest, quantò unusquisque cogitare alia, quam carnis oblectamenta, potest, quia enim duas simul res imaginari non possumus, dum quicquid est aliud cogitamus, cogitare immunda non possumus. Celer ergo, & facilis victoria libidinis est, circumspectio cogitationis, &c.

Cogitationes
serpes repellendi
modus facilis.

Exod. 1.
D. Bern. serm.
24. par.

Nimis certe elaborat hostis noster, ut malas ingerat cogitationes. D. Bernard. ad illa verba Exod. *Producebant vitam eorum operibus duris luti, & lateris.* Sub jugo Pharaonis, ait, sunt luti opera, id est, dissoluta, & sordida: ab ipso dantur paleæ, id est, leves cogitationes. Palearum est leviter accendi, & in momento consumi: sic & malæ cogitationes à Diabolo immixtæ citò in mentibus nostris accenduntur, carnis mollitiæ consentiente: sed si viriliter studeamus resistere, Deo juvante, protinus extinguuntur. Paleis accensis coquebatur lutum, & solidabatur in lateres: & pravæ cogitationes, quæ sunt lutum, paleis delectationis accenduntur, quæ cum transiunt in actum, tunc coquuntur: cum verò ducuntur in consuetudinem, tunc solidantur.

Gen. 3.
D. Greg. 21.
Mor. 2. g.

D. Gregor. ad id, quod serpenti dictum est: *Pectore, & ventre repes.* Serpens, ait, pectore repit, quando eos, quos in opere luxuriæ non valet, polluit in cogitatione. Qui verò luxuriam actione perpetrat, huic serpens repit ex ventre. Ubi connectio notanda est, pectore, & ventre: nam quisquis immundus repit pectore, mox repit & ventre.

Ecc. 10.
Hebr.

Hinc malæ cogitationes, *Musca morientes*, vel *musca moritura*, aut *musca mortis* dicuntur; nimirum ab effectu, quod mortem inferant, nisi sedulo abigantur: si enim mala cogitatio animo infuderit ad aliquam moram, citò aculeum insigit, & sanguinem elicit, id est, ad consensum, vitillante delectatione, pertrahit, &c.

Huc spectat Origenis observatio de filiis Israël, qui postquam obtinuerunt civitates Amorrhæorum, accesserunt vitam, quæ dicit Basan. Sed ad Regem Basan, inquit Orig. neque Legatos mittere dignantur, neque perere ab eo, ut per terram ejus liceat transire; sed còtinuò confligunt cum eo, & superant tam ipsum, quam populum ejus. Basan interpretatur turpido. Merito ergo nec Legati mittuntur ad istam gentem, nec transitus poscitur: nullus enim transitus nobis debet esse ad turpitudinem, sed ab initio statim expugnanda: *Ut non relinquatis*, ait, *ex eo viventem.* Nullum ergo à filiis Israël oportet relinqui in regno turpitudinis viventem.

Orig. hom. 13.
in Num.

Hebr.

Hoc olim in figura ab ipso Deo peractum est: nam *Videns Deus, quod multa malitia crevisset in terra, & cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum omni tempore, Delebo*, inquit, &c. Ubi Chrysof. Magna horum verborum emphasis. Non dicit, aliqua cogitatio, ut diverterent quandoque ad bonum, sed cuncta cogitatio; & cordis, inquit, cogitatio q. d. non ex surreptione, sed ex corde cogitabant, & hoc omni tempore, id est, per singulas horas, in hoc studium suum collocebant, nec semel, & iterum, vel fortuitò, sed omni tempore. Quid autem post has cogitationes? *Omni caro corruperat viam suam.* O quot his per similes, qui omnem cogitationem cum omni advertentia intentam habent ad malum, omni tempore! Per singulas etenim horas turpem illam cogitationem admittunt, eandem volunt, revolvunt, &c. Quid igitur agendum? Nullum oportet relinqui in regno turpitudinis viventem, aquis sacrarum Scripturarum carnales hæ omnes suffocandæ sunt cogitationes.

Gen. 6.

D. Chrysof.
Cogitationes
intente ad ma-
lum toti mun-
do exitium
attulerunt.

Rem igitur paucis perstringamus, subito rejiciendam malam cogitationem, nec

Adrian. 4. q. de Euchar. 9. P. r. l. ac in resp. a d. 4. Cajet. in f. v. m. v. Delect. Sylv. Ang. Tabien. Armil. v. Delectat. Navar. in Mar. c. 11. num. 12. Alex. p. 2. q. 118. D. Th. 1. 2. q. 74 n. 8. D. Bonav. 2. d. 24. p. 2. Ric. ead. d. v. 4. Ior. de discret. f. ec. l. 8. I. sig. 1. 2. a. 1. p. 108. I. cor. p. 1. l. 4. o. 6. D. Aug. 12. Te. Trin. c. 12.

Psal. 17.

Cogitationes omnino expellenda fugasse nec satis est.

in ea morandum. Senserunt aliqui, tum Theologi, Adrian. & Cajetan. tum Summysta, Sylv. Aug. Tabien. Armil. Navar. hominem non teneri ad repellendam malam cogitationem, si adsit periculum consensus in eam; sed posse eandem pati, ac tolerare in mente, ut quid naturale, etiam cum advertentia ejusdem cogitationis. Opinioni huic tanquam animarum offendiculo, multo plures, gravesque Theologi adversantur, Alex. Aleaf. D. Thom. C. Bonavent. Richard Petrus Sotus, Greg. de Val. Vasquez, Azor. & alii, communiter tenentes, quemlibet obligari, vel citra periculum consensus, ad expellendam malam cogitationem, nec fas esse cum advertentia immorari in cogitatione rei ex genere malae, & praesertim venerae: Ea namque connexio est, ut ait D. Thom. voluntati cum appetitu sensitivo, ut naturaliter in ipsa sequatur appetitus, delectatio, & inclinatio ex delectatione circa eadem, nisi voluntas repugnet, & obsistat. Quare eo ipso, quod non repugnat, cum possit, & advertat, delectationi consentit, ac proinde peccat: cogitatio enim, & delectatio consurgens est, ut supponimus, de objecto moraliter malo. Clare id asserit August. Cum sola cogitatione mens oblectatur illicitis, non quidem decernens esse faciendam, tenens tamen, ac volvens libenter, quae statim, ut attingunt animum, respui debuerunt, negandum non est, esse peccatum. Cum his ergo tenendum Authoribus, non autem cum illis, ex quorum opinione magnus pateret aditus libidini, si nulla esset obligatio respiciendi illicitam cogitationem, sed in ea, vel cum advertentia, immorari liceret.

Expellendae sunt igitur malae cogitationes, quas eo usque expellere debemus, quousque penitus, penitusque discedant. Persequar inimicos meos, & comprehendam illos, & non converterar, donec deficiant. Nonnulli enim, dum perfecte cogitationes non expellant a finibus animi, sed sat esse putant in fugam vertisse, opinantes esse, & nullo impellente, exituras a finibus, ab immorantibus, vel revertentibus salviantur, Non converterar, donec deficiant.

A Bonum his remedium ex Prophetâ Psal. 34. Cum mihi molesti essent, induebar cilicio, humiliabam in jejuniis animam meam. Pagnin. Invocabam nomen Domini mei (Jesu.) Pagn.

Bonum, mox subortam malam cogitationem signo Crucis, veluti titione, fugare, nec ei ullo modo blandiri, aut mortem permittere.

O quam id bonum fuisset illi in Vitis Patrum, inanem videlicet primum su, eribiz cogitatuunculam respuere, & postea in subsecutâ luxuriae cogitatione non immerari! Quidam Monachus fuit, qui in eremo, quae praeter ceteris interior erat, habitabat. Hic dum plures annos in abstinentiâ perdurasset, & proventus tempore propè jam ad senilem venisset aetatem, omni virtutis flore adornatus, ac totius continentiae magnitudine sublimatus, cum in orationibus, & hymnis sedulè Deo deserviret, tanquam emerito militi suo Dominus remunerationes parat, utpote qui in corpore adhuc positus, in corpore vitæ officii fungeret, ad instar Angelorum, qui dignum judicant anonam caelestem praebere ei in deserto, qui caelestem Regem pervigiliis praestolabatur exerebus. Volens ergo Deus etiam in hoc seculo remunerare ejus fidele propositum, ad providentiae suae sollicitudinem ejus quotidiani victus revocatur.

C Deo deserviret, tanquam emerito militi suo Dominus remunerationes parat, utpote qui in corpore adhuc positus, in corpore vitæ officii fungeret, ad instar Angelorum, qui dignum judicant anonam caelestem praebere ei in deserto, qui caelestem Regem pervigiliis praestolabatur exerebus. Volens ergo Deus etiam in hoc seculo remunerare ejus fidele propositum, ad providentiae suae sollicitudinem ejus quotidiani victus revocatur.

D Ut enim cibi usum poposisset naturae necessitas, ingrediens speluncam suam inveniebat mentis panem superpositum mirae suae virtutis, mirisque candoris, ex quo refectus, & gratias divinae praestantiae referens, rursus ad hymnos, & orationes convertebatur. Ad quem multae etiam revelationes, multaeque de futuris rebus à Deo praemonitiones fiebant. In his ergo talibus, ac tantis profectibus positus, quia gloriam quasi de meritis suis cepit, & caelestis beneficii munus, vitæ suae meritum duxit, continuo subintrat eum parva quaedam desidia animi, tam parva, quam nec posset advertere: Posthac crevit major negligentia, ita ut tardior jam fieret ad hymnos, sed & ad orationem pigrius surgeret: psalmi quoque ipsi non ea quae prius, vigilantia ab ipso canerentur. Sed ubi parum

Vnde lapsus cecidit.

parum quid exhibitam fuisse soliti ministerii, anima ejus quasi nimio labore fatigata, & impedita requiescere festinabat: quia sensus ejus reprobus effectus, de superioribus ad inferiora corruebat, & cogitationes suae per diversa eum praecipitia rapiabant. Erat enim jam in corde ejus clandestina quaedam, & turpis, ac nefanda cogitatio: consuetudo tamen prior, veluti si decursus aquae, etiam cessante remigio, adhuc ex priore impetu navigium ferat, ita verus iustitiae ad consuetam hominem officia trahebat, ob quam causam, & stare adhuc in suo statu videbatur. Hic ergo cum post orationes cibum solitè requisisset ad vespèram, ingressus eum locum, in quo refici consueverat, invenit solitè panem mensae superpositum, ex quo refectus, nihil de eorum, quae in corde suo versabatur, emendatione curavit, neque immutationis suae damna persensit, & spernentem se minima paulatim casurum non intellexit.

Interea cum gravi jam libidinibus incendio stimularetur, inflammatus turpi concupiscentiâ raperetur rursus ad saeculum, illà interim die cohibuit se, & solita hymnorum, & orationum ministeria ex more, persolvit, atque ingressus ubi cibum sumeret, panem quidem invenit mensae superpositum, sed aliquantulò sordidiorum. Admiratus est, & tristis effectus, intellexit enim, quòd ipsum respiceret hoc genus monstris; tamen cibo sumpto refectus est. Die tertio triplicatis urgeri stimulis coepit, occupaverit enim cogitationes ejus quasi jam praesentis, & secum positae, secumque accumbentis imago mulieris, quam & complecti sibi videbatur, & ad turpes usus habere substratam. Procedens tamen & sequenti die ad solita psallendi, & orandi officia stabat vagus oculis, & mente captivus. Cumque solitè ingressus ad vespèram requireret cibum, panem quidem invenit super mensam, sed sordidissimum, atque aridissimum, & quasi à muribus, & canibus undique corrosam. Tunc ille, ut hoc vidit, ingemuit, & lacrymas sudit, sed non ita ex corde, nec ita uberes, quae possent flammam tanti ignis extinguere. Verum-

A tamen sumit cibum, sed neque quantum volebat, neque qualè solebat, cum interim cogitationes eum, tanquam cohors barbarica, undique circumvallant, & omni ex parte in eum tela jaculantur, ac vitium, captivumque eum ad saeculum retrahunt. Exurgens ergo coepit iter agere noctu per eremum, & tendere ad civitatem &c.

B O historiam terroris plenam! Verè, verè Contritionem praecedit superbia, & ante ruinam mala cogitatio.

Proverb. 16. iuxta Sep.

Mala cogitationes detegenda.

PUNCTVM XII.

C *Malignus*, inquit Salomon, nocet, cum se commiscuerit iusto, id est, Diabolus decipit (ita exponit Cassianus) cum fuerit colore sanctitatis obrectus. Subdit: *Odit autem sonum iustela*, id est, discretio- nis vim, quae de seniorum verbis, ac monitione procedit.

Prov. 11. secundum Sep. Cass. coll. 1. c. 20.

Job. de Diabolo: *Sub umbrâ dormit in secreto calami.* Cajet. In secreto pravitarum cogitationum.

Job. 40. Cajet.

D Item in Eccl. secundum Sept. *Si memoraverit serpens non in sibilo, non est abundantia incantatori.* Cass. Id est, si per confessionem suggestio, seu cogitatio diabolica incantatori cuiquam, spiritali scilicet viro, qui carminibus Scripturarum mederi pro- tinus vulnere, & extrahere de corde consueverit noxia venena serpentis, patefacta non fuerint, succurrere periclitanti, perituròve non poterit.

Eccl. 10. Sept. Cass. coll. 2. c. 11

E Idem in Coll. Abbatis Serapionis de marcore patefactarum cogitationum, & de periculo propriae confidentiae, exemplum illud adfert adolescentis illius, inter Monachos, à quo exactor gulae quotidie, vice laterum, paxamaciai furtum exigebat, in quo postea interius tantopere cruciabatur, qui cum adfuisse collationi illi, in qua Sanctus Abbas de occultarum cogitationum dominatione disse-ruit, earumque naturam, & atrocissimam

Idem.

Quid morosa cogitationes affecerint.

Quanta sit via bona consuetudinis.

Progressus morosa cogitationis.